

Turisme cultural, un llop amb pell de xai

Published by [Interacció](#) [1] on 15/05/2018 - 10:17 | Last modification: 17/03/2026 - 21:27

Una reflexió que qüestiona narratives dominants del turisme cultural i proposa entendre'l com a pràctica complexa que no sempre aporta el que promet.

Què ens motiva a viatjar? Què busquem quan fem les maletes i creuem fronteres? A principis del segle XV, l'explorador xinès Zheng He va capitanejar set expedicions navals per establir intercanvis comercials, culturals i diplomàtics. Entre els segles XVIII i XIX el viatge era un aspecte fonamental de la formació dels joves europeus de l'alta burgesia; era l'anomenat Grand Tour. Més enllà de qüestions de feina, avui en dia, 'viatge' acostuma a ser sinònim de 'turisme'. Per tal d'analitzar les sinergies entre turisme i cultura, l'Organització Mundial del Turisme (UNWTO, en anglès) publica l'informe 'Tourism and Culture Synergies'.

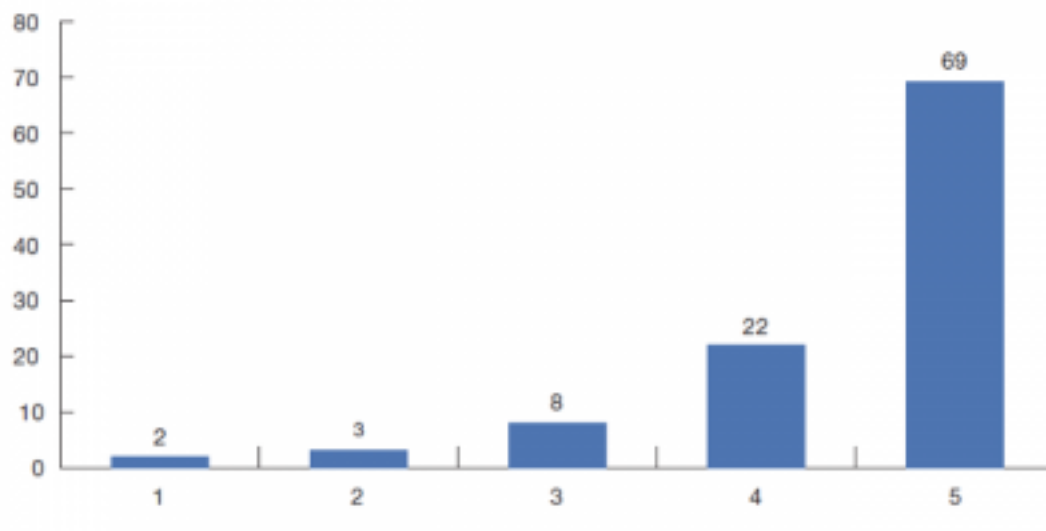
L'objectiu del document és analitzar les necessitats actuals i les prioritats de futur dels cent cinquanta-vuit estats membres de la UNWTO pel que fa a les relacions entre cultura i turisme. En última instància, s'apunten una sèrie de recomanacions per a la implementació de polítiques sobre el turisme.

De la unió d'ambdós conceptes sorgeix el concepte "turisme cultural". En l'[assamblea general](#) [2] de l'organització de 2017, es va acordar la següent definició, de la qual en citem un fragment:

"Cultural tourism is a type of tourism activity in which the visitor's essential motivation is to learn, discover, experience and consume the tangible and intangible cultural attractions/products in a tourism destination."

Als components tangibles i intangibles del patrimoni cal afegir-hi la cultura contemporània, un valor a l'alça en el turisme cultural.

Figure I.5 Importance of cultural tourism within the country's tourism policy (%)

Note: 1 = low importance; 5 = high importance.

El turisme cultural pot ser un vector positiu només si es vincula amb pràctiques que entenguin i gestionin les seves tensions, desequilibris i efectes en les comunitats i les condicions de vida locals.

L'informe és una resposta al ràpid creixement del sector. Tot i la manca de dades, un dels aspecte que subratlla l'estudi, els estats membres calculen que aproximadament el 47% de les arribades internacionals a destinacions turístiques estan motivades per raons culturals. Per això els governs es focalitzen sobretot en entendre millor el comportament del turista per tal de crear de productes i desenvolupar estratègies de màrqueting. Això no obstant, els experts enquestats consideren que és més prioritari "balancing promotion and protection", incloent i empoderant les comunitats locals. A tall de conclusió, el document reclama més informació sobre el perfil, les motivacions i les necessitats dels turistes culturals a fi de dissenyar polítiques més efectives.

Aquestes són les recomanacions específiques que inclou 'Tourism and Culture Synergies':

- Crear una visió del turisme cultural que nuï i activi les diverses parts interessades (*stakeholders*)
- Generar una informació més precisa
- Desenvolupar polítiques més concretes de turisme cultural
- Crear estratègies de màrqueting del turisme cultural més efectives
- Assegurar la protecció de la cultura
- Usar de manera eficient les noves tecnologies
- Impulsar la col·laboració entre els diversos *stakeholders*

Acabem amb una reflexió. En la passada edició del Reset (per a més informació podeu llegir la [crònica](#) [3] que en vam fer) vam poder sentir l'alcalde de Màlaga, el popular Francisco de la Torre, enumerant les meravelles del seu projecte cultural. Aquest és un clar exemple de com la cultura és una excusa per atraure turisme. En una línia semblant, Jesús Cimarro, director del Festival Internacional de Teatre Clàssic de Mèrida, insistia en què el seu certamen teatral calia promocionar-lo com un paquet turístic. No podem negar que el turisme vitalitza el patrimoni, tal com remarca el document al prefaci. Però el turisme cultural és un llop amb pell de xai. Tot i que l'alcalde de Màlaga defensava que l'oferta museística beneficiava els malaguenys, el cert és que el model gira l'esquena als veïns i veïnes. Com està passant a Barcelona, el turisme converteix els carrers en una mena de parc d'atraccions i n'expulsa els residents. La tensió latent entre el global i el local genera situacions grotesques, com ara uns [turistes fotografiant-se amb la pintada](#) [4] 'Tourists go home'.

El turisme cultural pot esdevenir “el llop que vesteix de narració amable”

Per tant, quin preu hem de pagar per unir turisme i cultura? És imprescindible no oblidar el [valor públic de la cultura](#) [5]. Per això turisme i sostenibilitat s’han convertit en una parella inseparable. En aquesta línia s’han engegat iniciatives com ara l’Any Internacional del Turisme Sostenible pel Desenvolupament (Nacions Unides, 2017) o l’Any Europeu del Patrimoni Cultural (Unió Europea, 2018). De fet, el 2013 la Universitat de València ja va celebrar el primer congrés ‘*Turisme cultural, desenvolupament territorial i sostenibilitat*’ del qual parlàvem en una [entrada anterior](#) [6]. L’educació cultural, el talent jove del territori i el treball amb les comunitats locals esdevenen qüestions prioritàries per evitar que el turisme fagociti la cultura.

Per a més informació, podeu consultar el document:

Accés

Disponible en PDF: [Tourism and Culture Synergies](#) [7]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: desenvolupament territorial

Tags: polítiques culturals

Tags: economia de la cultura

Tags: cultura i sostenibilitat

- [8]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2018/turisme-cultural-llop>

Links:

- [1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>
- [2] <http://imd.unwto.org/event/general-assembly-twenty-second-session-0>
- [3] <http://interaccio.diba.cat/blogs/2018/reset18>
- [4] <https://x.com/Anaisbarnolas/status/992401891559661570>
- [5] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2018/essencia-cultura>
- [6] <http://interaccio.diba.cat/blogs/2017/turisme-cultural>
- [7] <http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/9789284418978.pdf>
- [8] <https://interaccio.diba.cat/node/7587>